

**Akademie múzických umění v Praze
Divadelní fakulta
Katedra činoherního divadla**

Diplomová práce

Vojtěch Nejedlý: Divadlo jako instituce i tvůrčí kolektiv

Posudek školitele

Vojtěch Nejedlý nazval svou diplomovou práci Divadlo jako instituce i tvůrčí kolektiv a z velké části se věnuje vzniku a působení divadelního spolku Činohra 16:20, jehož základ tvořili a tvoří všichni studenti herectví, režie a dramaturgie jednoho ročníku Katedry činoherního divadla, kteří v letošním roce své studium na DAMU končí. Důležitým tématem jeho práce je i problematika *ansámblovosti* a to právě v prostředí studijního ročníku na činoherní katedře. Reflektuje také svou režijní práci, i když tou se zabývá na poměrně menší ploše. Pokud připustíme, že práce spíše zkoumá oblast managementu (i když každý režisér by měl mít alespoň částečné schopnosti manažérské) než oblast uměleckou, jsou její kvality, podle mého názoru, více než nadprůměrné.

V úvodních kapitolách Vojtěch Nejedlý popisuje důvody, které vedly v roce 2018 k založení souboru Činohra 16:20. Šlo především o možnost širšího divadelního „záběru“, než umožňovala samotná škola. Je nutné podotknout, že zmíněný ročník byl velmi čínorodý – své klauzurní práce poměrně často na půdě DAMU reprízoval (Pension pro svobodné pány dokonce pod režijní taktovkou V. Nejedlého rozšířil na formát tzv. celovečerního představení), ke znovuotevření Werichovy vily nastudoval hudební férii z textů Osvobozeného divadla pod názvem Dělo se nedělo, podílel se (částečně i režijně a produkčně) na festivalu ke stému výročí narození Ingmara Bergmana v Kolowratském paláci (k této příležitosti vznikly inscenace Léto s Monikou a Ze života loutek, na kterých se spolu se studenty podíleli i profesionální herci) atd. Možnost realizovat své plány na rozšíření činnosti se spolku naskytla s nabídkou působení právě v Divadle Kolowrat, což všichni uvítali jako velkou událost. Brzy však, jak píše V. Nejedlý, tvůrčí tým narazil na úskalí velmi specifického prostoru, který vyžaduje také specifický způsob scénování, včetně jistého omezení, které spočívá

v blízkosti publika a de facto společného pobytu herců a diváků ve stejném prostoru. Také umístění divadla ve třetím patře bez možnosti výtahu, absence důstojného diváckého zázemí či neochota majitelů při snaze o rozšíření propagace divadla příliš nenahrávaly marketinkové snaze dostat působení Činohry 16:20 do širšího diváckého povědomí. S čím vším se musel divadelní spolek po manažérské stránce vyrovnávat a jaké to mělo (a vlastně má) důsledky autor práce a zároveň principál spolku poměrně jasně, přehledně a fundovaně rozkrývá v kapitolách Divadlo jako budova a Provoz divadelní instituce, kde nechybí ani velmi vypovídající tabulka analýzy návštěvnosti představení Činohry 16:20 v sezóně 2018/19 nebo graf, znázorňující počet lidí, kteří alespoň jednou navštívili některý z příspěvků na facebookových stránkách spolku.

Od úvodních kapitol se diplomant také průběžně zabývá tématem ansámblovosti jako způsobu divadelní tvorby, na jehož základech soubor Činohra 16:20 vznikl. Podotýká, že ansámblové divadlo je podle jeho názoru úzce spjata s tzv. hereckou dramaturgií, jejíž principy chtěl soubor od začátku svého působení plně ctít a také se mu to zpočátku relativně dlouho dařilo. Otázkou je, jak dlouho může takto koncipovaný, konstantně daný a neměnný divadelní soubor charakter opravdové „ansámblovosti“ zachovávat a rozvíjet bez možnosti jeho proměny a obohacování novými impulzy. Pokud neudržitelná vnitřní touha po umělecké výpovědi, která by měla skoro vždy stát při vzniku takového uskupení, u některých členů vyprchá či jí přestanou důvěřovat, je životně nutné ansámbel obměnit. V opačném případě dochází většinou k poruchám ve vzájemné komunikaci, ke krizi důvěry a neodvratně k jeho destruktivnímu rozkladu či zániku. To vše se, bohužel, částečně projevilo i v kolektivu Činohry 16:20, jak uvádí Vojtěch Nejedlý v kapitole Krize identifikace a promítlo se i do procesu zkoušení jeho absolventské inscenace Poprasku na laguně v DISKu. To ovšem nebyla jediná nepříjemnost, která ho v průběhu zkoušení potkala, komplikací se, bohužel, nahromadilo mnohem víc – ostatně jak píše v kapitole Krize důvěry.

Ještě několik málo polemických poznámek. Nezúčastněný čtenář diplomové práce by se mohl domnívat na základě některých tezí autora, že rozsáhlejší činnosti členů Činohry 16:20 bránily jejich školní povinnosti, což je samozřejmě zavádějící a mylné. Otázkou totiž je, zda příliš mnoho aktivit studentů herectví v divadelním spolku

nebylo částečnou příčinou jejich vyčerpanosti a jisté tvůrčí vyprahlosti (hraničící se syndromem „vyhořelosti“) při zkoušení Poprasku na laguně, což sejevilo i v jejich ztrátě energie a neochotě „hrát si“ v tom smyslu, jak to diplomant definuje v úvodní kapitole: „Hra má při zkušebním procesu zásadní význam, je však podmíněna patřičnou tvůrčí atmosférou, velmi závislou na důvěře spoluhráčů“. Navýšení počtu zkoušek na dvoufázové v takovýchto případech mívá opačný - než zamýšlený - efekt. Je třeba také poznamenat, že Divadlo DISK je školní scéna, ve které se realizují absolventské inscenace stále ještě v rámci studia posluchačů DAMU. Samozřejmě tyto inscenace slouží také k prezentaci studentů uměleckých oborů. Skloubit tyto dva požadavky bývá často velmi náročné, ale nelze v takovýchto případech nerespektovat pedagogické požadavky a cíle.

Samotná absolventská inscenace Poprask na laguně C. Goldoniho v režii Vojtěcha Nejedlého přes mnohé nepříjemné a neočekávané peripetie v průběhu zkoušení nakonec splnila svůj základní účel. Studenti herectví se představili na scéně Divadla DISK v rolích, ve kterých mohli prokázat svůj komediální talent. Z režijního hlediska inscenace utrpěla částečnou nejasností celkového žánrově stylového řešení a některými nedůslednostmi ve vedení herců. Projevilo se to např. u postavy Isidora, jehož interpretace se několikrát v průběhu zkoušení radikálně měnila a tím ovlivnila i jeho výsledné – poněkud nejednoznačné – vyznění. Na druhé straně je nutné vyzdvihnout režijně-herecké pojetí postavy Patrona Fortunata – jeho výstupy patřily k ozdobám celé inscenace. I když byly některé situace „zatěžkány“ zbytečnou psychologizací postav, některé (především hromadné) naopak vynikly správně zvolenou nadsázkou. V každém případě se Poprask na laguně stal divácky oblíbeným titulem, jak se dalo předpokládat.

Vojtěch Nejedlý svou diplomovou práci pravidelně konzultoval.

Za diplomovou práci Vojtěcha Nejedlého navrhuji známku „B“ a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 8. června 2020

Doc. Mgr. Milan Schejbal

